

Evropska
komisija

Nagrada Access•City Award 2016

Primeri dobre prakse pri zagotavljanju
večje dostopnosti v mestih EU

Socialna
Evropa

**Europe Direct je služba za pomoč pri iskanju odgovorov
na vprašanja v zvezi z Evropsko unijo.**

Brezplačna telefonska številka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Informacije so brezplačne, kakor tudi večina klicev
(nekateri operaterji, telefonske govornice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2016

ISBN 978-92-79-55292-2

ISSN 2467-0642

doi:10.2767/186056

© Evropska unija, 2016

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Natisnjeno v Združenem kraljestvu

TISKANO NA PAPIRJU, RECIKLIRANEM BREZ KLORA (PCF)

Vsebina

Predgovor	2
Nagrada Access City Award 2016 – Uvod	3
Milano , Italija – Zmagovalec	4
Wiesbaden , Nemčija – Druga nagrada	8
Toulouse , Francija – Tretja nagrada in posebna omemba za „pametno mesto“	12
Vaasa , Finska – Posebna omemba za zavezo izboljšanju delovnega okolja za starejše prebivalce in invalide	18
Kaposvár , Madžarska – Posebna omemba za zavezo izboljšanju dostopa za starejše prebivalce in invalide	21
Udeležba na natečaju za nagrado Access City Award 2017	23

Predgovor

Vesela sem, da lahko dam glas podpore evropski nagradi Access City Award za prizadevanja, da bi mesta postala dostopnejša invalidom in starejšim prebivalcem.

Na letošnjem šestem natečaju za nagrado se ponovno predstavljajo mesta z vse celine, ki s svojim izjemnim delom želijo ponuditi boljši življenjski prostor za VSE ljudi. Nagrada, za katero se je od leta 2010 potegovalo več kot 250 udeležencev natečaja, še naprej pomeni priznanje tistim mestom, ki dajejo svetel zgled pri odpravljanju ovir v današnji Evropi. Dostopnost je prednostna naloga Evropske komisije, nagrada pa pomaga izpostaviti primere inovativnega razmišljanja in najboljše prakse, ki so lahko navdih drugim mestom, ki se morda spopadajo s podobnimi izzivi.

Letošnji zmagovalec zaradi doslednih prizadevanj na področju dostopnosti je Milano. Milano se posveča tudi projektom za spodbujanje zaposlovanja invalidov in za zagotavljanje podpore samostojnemu življenju. Nagrado za ukrepe za izboljšanje dostopnosti v vsakodnevnem življenju vseh

prebivalcev, ne glede na starost ali invalidnost, so prejela tudi mesta Kaposvár na Madžarskem, Toulouse v Franciji, Vaasa na Finskem in Wiesbaden v Nemčiji.

Evropska unija se v celoti zavzema za varstvo in spodbujanje spoštovanja pravic vseh prebivalcev, zlasti invalidov. V središču teh prizadevanj je ravno politika dostopnosti. Evropska komisija je decembra 2015 vložila predlog evropskega akta o dostopnosti, temeljnega dela zakonodaje, ki bi lahko z zagotavljanjem dostopa za invalide do pomembnega blaga in storitev po vsej EU izboljšal njihovo vključevanje v družbo.

Na slavnostni podelitvi nagrad v Bruslju ob evropskem dnevu invalidov sem vsakemu mestu posebej osebno izrekla najtoplejše čestitke in upam, da bodo bralci te brošure dobili navdih, da spodbudijo svoja mesta k sodelovanju na naslednjem natečaju in k čim večjim prizadevanjem za izboljšanje dostopnosti.

Marianne Thyssen

Komisarka za zaposlovanje, socialne zadeve, strokovno usposobljenost in mobilnost delovne sile

Nagrada Access•City Award 2016

Uvod

Nagrada Access City Award je bila prvič podeljena leta 2010, njen cilj pa je spodbujati dostopnost v mestnem okolju za naraščajoče število starejših prebivalcev in invalidov v Evropi.

Vse od takrat so se vsako leto na natečaj za nagrado prijavljala mesta iz vse Evrope z močno željo in zavzetostjo, da bi svojim meščanom in obiskovalcem zagotovila boljše dostopnost.

Na letošnjem natečaju se je predstavil še en izjemen sklop pobud mest iz vse Evrope, na politični in operativni ravni pa se je pokazala tudi visoka raven zaveze za kakovostno življenje starejših prebivalcev in invalidov.

Letos sta v okviru „posebnih omemb“ dodani dve novi kategoriji: prva, pod nazivom „Pametno mesto“, pomeni priznanje naraščajoči uporabi tehnologije, s katero se izboljšuje življenje starejših prebivalcev in invalidov. S posebno omembo „Dostop do zaposlitve“ bodo nagrajena prizadevanja mest, v katerih zavodi za zaposlovanje in pobude zasebnega sektorja lajšajo dostop do zaposlitve in informacij o delovnih mestih za invalide. Evropska žirija se je letos odločila, da podeli še eno posebno omembo mestu iz EU za njegova prizadevanja in nenehne zaveze za izboljšanje dostopnosti.

Milano, Italija

Zmagovalec

Zmagovalec natečaja za nagrado Access City Award 2016 je Milano, glavno mesto v severni Italiji in gospodarska in finančna prestolnica države s skoraj 1,5 milijona prebivalci.

Je zgodovinsko mesto, ki je nastalo v 4. stoletju, večji del njegovega središča pa je še vedno prepleten z ozkimi ulicami, tlakovanimi s kamni. Milano je tudi najpomembnejše železniško vozlišče v Italiji.

Kultura dostopnosti

Milano je leta 2011 sprejel načela Konvencije ZN o pravicah invalidov in dal zavezo razvijanju nove kulture dostopnosti ter strateškega in celostnega pristopa k uresničevanju koncepta „mesta za vse“.

Od takrat med prednostne naloge tekočega triletnega programa javnih del vključuje tudi posebne določbe o dostopu, ki se nanašajo na odstranitev ovir, za njihovo izpolnjevanje pa so zagotovljena tudi proračunska sredstva.

Leta 2014 so bile sprejete smernice za sprejetje načrta za odpravo ovir, s katerimi je mesto dobilo strateško orodje za načrtovanje, časovno razporejanje in spremljanje pobud glede dostopnosti na javnih prostorih in v javnih stavbah, socialne vključenosti, varnosti in kakovosti življenja.

Museo del Novecento na trgu
Piazza del Duomo

Dostop do glavne postaje z invalidskim vozičkom

Glavni cilji načrta vključujejo določitev vseh področij, na katerih je treba posredovati, ter opredelitev, kaj je treba storiti, kdo bo za to zadolžen in kakšni bodo stroški teh ukrepov. Na voljo je tudi podpora IT za spremljanje in ocenjevanje vsakega posameznega ukrepa ter pridobivanje takojšnjih povratnih informacij o njegovi učinkovitosti.

V zadnjih letih so zaveze dostopnosti dobile še dodaten zagon z načrtovanjem svetovne razstave Expo 2015, ki je v mesto pripeljala približno 200 000 invalidov.

Vključevanje invalidnosti

Oblikovana je bila delovna skupina, ki vključuje predstavnike vseh oddelkov mestne uprave in ki jo usklajuje Tehnični oddelek. Njeno delo izhaja iz programa, oblikovanega v sodelovanju z združenji invalidov, ki pomagajo mestnemu svetu opredeliti vse ukrepe, potrebne za vključevanje invalidnosti na vsa delovna področja mesta.

Posebni odposlanec ZN za invalidnost in dostopnost Lenin Voltaire Moreno Garcés na obisku svetovne razstave Expo 2015

Kartiranje arhitekturnih ovir

V zadnjih letih se je oblikovalo veliko pobud za izboljšanje dostopa, nadaljuje pa se tudi delo pri odkrivanju vseh arhitekturnih in senzoričnih ovir, da bi jih bilo mogoče odpraviti v skladu z najvišjimi standardi in na podlagi načel univerzalnega oblikovanja. Področje uporabe teh zahtev vključuje vse stavbe, ki so odprte za javnost, ter trgovske, kulturne, športne, rekreativne in zabaviščne prostore. V teku je tudi projekt odstranjevanja arhitekturnih ovir s pokopališč.

**Vse je odlično potekalo.
Vsi so zelo pomagali.
Informacije so bile na
dosegu roke. Moja hči je vse,
kar je naju zanimalo, našla
na internetu, in tako sva se
odločili, da prideva sem.**

Ameriška turistka-invalidka na obisku svetovne razstave Expo 2015

Dostopno prometno omrežje

Mestni agenciji za promet in mobilnost sta leta 2011 začeli pripravljati zemljevid javnega prometnega omrežja in se dogovarjati z organizacijami invalidov o prednostnih nalogah in standardih dostopnosti. Azienda Trasporti Milanesi (ATM), ki upravlja storitve javnega prevoza v regiji, meri dostopnost povezav in prog s pomočjo posebnega kazalnika, t.i. „popolno usklajenostjo z ovirami“ (Full Handicap Compliance - FHC). Sodobnejše podzemne povezave so danes v celoti dostopne, potekajo pa tudi dela za izboljšanje povezav, zgrajenih v 60. letih prejšnjega stoletja.

Podatki o dostopnosti celotne javne prometne infrastrukture (postaj, postajališč itd.) so na voljo na spletišču ATM. Na voljo pa je tudi posebna telefonska številka za svetovanje in pomoč.

„Dostopen Milano“

Mestno spletišče v celoti upošteva mednarodne smernice glede dostopnosti. Rubrika spletišča „Dostopen Milano“ opisuje posebne mobilnostne storitve in deset dostopnih turističnih poti. Za vsako pot so navedene podrobnosti o območjih za pešce, javnem prevozu, spomenikih in drugih zanimivostih.

Obiskovalec z učnimi težavami uživa v mestni galeriji

Spodbujanje samostojnega življenja

Storitev „ProgettaMi“, ki jo izvajajo združenja invalidov in financira mesto, od leta 2011 spodbuja samostojno življenje invalidov. Leta 2014 jo je okrepila še storitev „No Barriere alla Comunicazione“, ki nudi gluhih osebam celo vrsto podpornih storitev, vključno s tolmačenjem znakovnega jezika. Oblikovan je tudi program za spodbujanje usposabljanja in vajeništva, ki pomaga invalidom do zaposlitve.

„Nič o nas brez nas“

Mesto se zavzema za polno sodelovanje z invalidi pri odločanju o načrtih in prednostnih nalogah. Leta 2011 je bil na podlagi dialoga z zainteresiranimi stranmi med invalidi oblikovan strateški socialni načrt.

Leta 2014 je bil ustanovljen stalni invalidski forum, da bi se zagotovila podpora mestu pri oblikovanju politik, ki se nanašajo na invalide. Forum sestavljajo tematske delovne skupine, ki na začetku analizirajo potrebe, povezane s težavami, s katerimi se spopadajo določene skupine — na primer, avtistične osebe ali osebe z okvaro sluha.

Wiesbaden, Nemčija

Druga nagrada

Drugo mesto na natečaju Access City Award 2016 je osvojilo mesto Wiesbaden, prestolnica nemške zvezne države Hessen z 280 000 prebivalci.

Wiesbaden se je v 19. stoletju razvil v svetovno znano zdraviliško mesto, ki je ohranilo tudi številne zgodovinske stavbe. Danes sodi med pomembna konferenčna središča in je eno najbolj priljubljenih stanovanjskih območij v regiji Ren-Majna.

Neomejen dostop

Glavni cilj mesta je zagotoviti, da bodo vsi imeli neomejen dostop do mestnega središča in njegovih javnih površin, parkov in igrišč.

Mesto se zavzema tudi za to, da morajo biti vsi dogodki, ki potekajo na javnih površinah, dostopni invalidom in da se zagotovi popoln dostop do novozgrajenih in obnovljenih občinskih stavb z javnim dostopom.

Uvedba akcijskega načrta

Leta 2013 je bil v sodelovanju z invalidskimi organizacijami iz Wiesbadna sprejet akcijski načrt, ki temelji na Konvenciji ZN o pravicah invalidov.

Načrt vsebuje projekte, ki jih financira mesto in katerih cilj je ozaveščanje javnosti in zagotavljanje pomoči invalidom pri izpolnjevanju mnogih potreb, vse od postavitve mobilnih klančin do ponudbe avdio različic davčnih odmer.

Ples v invalidskem vozičku

Tipni zemljevid mesta

„Vključujemo se“

Podrobne informacije o dostopnosti 226 stavb so na voljo na spletišču www.wiesbaden-barrierefrei.de, stavbe, ki so označene kot dostopne, pa je mogoče prepoznati po nalepki na vходу s sloganom „Wir Machen mit“ („Vključujemo se“). Nalepka (na sliki) vsebuje tudi kodo QR, prek katere so na voljo dodatne informacije o dostopu.

Za ukrepe na področju izboljšanja dostopnosti v občinskih stavbah je vsako leto na voljo 500 000 EUR nepovratnih sredstev.

Center za socialno delo in Oddelek za načrtovanje svetujeta zasebnikom, ki vlagajo v nove stavbe, o tem, kako načrtovati dostopnost do teh stavb.

Dostopnost na ulicah

Postopoma se uvajajo elementi, kot so tipni smerni trakovi in spuščeni robniki, vsi novi semaforizirani prehodi za pešce pa imajo tudi zvočne signale.

Med prednostne naloge sodijo tudi dostopna javna stranišča: teh je zdaj v mestu že štirinajst.

Mesto se od leta 2010 ukvarja tudi z nameščanjem opreme na igrišča, ki služi izpolnjevanju potreb otrok invalidov.

Po mestu naokrog

Dostopnih je vseh 230 mestnih avtobusov. Elementi vključujejo spuščena tla, tipne in kontrastno obarvane ročaje ter zvočne in vizualne napovedi naslednjih postajališč. V teku so tudi dela za zagotovitev dostopnosti mestnih avtobusnih postajališč. Do danes jih je že približno 150, zlasti v mestnem središču, opremljenih z visoko kontrastnimi oznakami LED in sistemi za pretvorbo govora v besedilo.

Lokacija parkirnih prostorov za motoriste invalide je dogovorjena z uporabniki invalidskih vozičkov, aplikacija Dostopen Wiesbaden (Wiesbaden-barrierefrei) pa vsebuje navigacijo GPS do dostopnih parkirnih prostorov.

Wiesbaden je ob upoštevanju demografskih trendov v mestu oblikoval tudi mrežo svetovalnih središč o samostojnem življenju starejših.

Komunikacija

V Wiesbadnu so prepričani, da je dobra komunikacija osrednjega pomena za večjo udeležbo invalidov v mestnem življenju.

Poleg spletišča in aplikacije pa mesto izdaja tudi zložljiv mestni zemljevid z naslovom „Kje v Wiesbadnu je poskrbljeno za dostopnost?“

Na voljo so tudi letaki, ki invalide obveščajo o dostopnosti na glavnih prireditvah in o priložnostih za športna udejstvovanja.

Dostopen vhod v center za izobraževanje odraslih

Kot člani delovne skupine organizacij iz Wiesbadna za invalide in druge zainteresirane skupine (Arbeitskreis der Wiesbadener Behindertenorganisationen und Interessengemeinschaften Behinderter - AK) smo popolnoma navdušeni nad nagrado, ki jo je prestolnica Wiesbaden osvojila v Bruslju.

V skladu s sloganom Konvencije ZN o pravicah invalidov 2013 „Nič o nas brez nas“ smo invalidi v Wiesbadnu še zlasti veseli udeležbe / oblikovanja zamisli in izkazane pripravljenosti za oblikovanje mesta brez ovir. Pred nami je ves čas samo en cilj: priti tja, priti notri, priti skupaj.

Christel Egenolf (uporabnik invalidskega vozička)
Barbara Knobloch (uporabnica bele palice)
Roland Kaiser (uporabnik psa vodnika)

Usposabljanje osebja
mestne hiše o invalidnosti

Sodelovanje

Enkrat letno poteka srečanje medresorske skupine Dostopen Wiesbaden.

Njen namen je izmenjati informacije, oblikovati standarde in se dogovarjati o dejavnostih usposabljanja.

Od leta 2011 mora mestna skupščina pri vsaki svoji odločitvi upoštevati tudi vprašanje invalidnosti in demografskih sprememb. Vsi dokumenti skupščine se predložijo Enoti za usklajevanje del na področju invalidnosti, predsedniku delovne skupine invalidskih organizacij in združenjem, ki zastopajo interese invalidov.

Invalidi so vključeni tudi v načrtovanje javnih površin in imajo svoje predstavnike v političnih odborih. Na letnem srečanju Odbora za socialne zadeve in zdravje se sprejemajo dogovori o dejavnostih na področju dostopnosti, zagotovi pa se tudi spremljanje njihovega izvajanja.

Leta 2016 se bo začel izvajati tudi program obiskov mestnih območij skupaj z invalidi, da bi se izpostavili problemi in opredelile prednostne naloge za ukrepanje.

Toulouse, Francija

Posebna omemba za „pametno mesto“

Tretja
nagrada

Mesto Toulouse, ki leži v središču jugozahodne Francije, je četrto največje metropolitansko območje v državi s približno 720 000 prebivalci.

Njegova zgodovina sega več kot 2 000 let v preteklost, zato ima korenine še v obdobju Rimljanov, danes pa je kot evropsko letalsko in vesoljsko središče vodilno mesto na tehnološkem področju.

Toulouse je prejel tretjo nagrado Access City Award 2016 in posebno omembo za „pametno mesto“.

Dostopnost kot osrednji del načrtovanja

Podpora vsem prizadevanjem za izboljšanje dostopnosti predstavlja močna politična zaveza preseganju minimalnih zahtev (določenih s francosko zakonodajo iz leta 2005) in predstavljanju dobre prakse.

Dosežki in zaveze mesta so priznani na nacionalni ravni ravno zaradi dobre prakse pri zagotavljanju dostopnosti.

„Za boljše življenje doma“

Mesto se s sporočilom „Za boljše življenje doma“ („Vivre mieux chez soi“) osredotoča na življenje tistih prebivalcev, ki se zaradi starosti ali invalidnosti spopadajo s tegobami življenja v svojem domu.

Na voljo so finančna sredstva za izboljšanje dostopa zunaj stanovanj (klančine, raven dostop itd.) in znotraj njih (dostop do stranišč, oprijemala itd.).

En primer je skupina 27 novih dostopnih stanovanj za invalide in starejše.

Dostopna informacijska
točka v mestni hiši

Dostopen sistem
podzemne železnice

Analiziranje potreb po dostopu

Mestni načrt za dostop do ulic in javnih površin opredeljuje problematična področja in določa, kaj je potrebno za premagovanje ovir pri dostopu. Načrt vključuje območja za pešce, postajališča javnega prevoza in parkirne prostore za invalide.

Načrt za dostopnost iz leta 2015 temelji na analizi 1 250 km cest in ulic, zgrajenih v letu 2014. Opredeljene spremembe segajo od večjih obnov nedostopnih območij do manjših popravkov, kot so odstranitve preostalih ovir.

Toulouse je veliko mesto, v katerem se je mogoče popolnoma varno gibati, bodisi da greste na delo, na športno ali kulturno prireditev ali zgolj po vsakodnevnih opravkih. Na voljo so dodatni javni prevoz in storitve na zahtevo, zvočne informacije o prihodih avtobusov, varen sistem podzemne železnice, zvočni signali na semaforjih in tipni opozorilni trakovi na strateških lokacijah. Toulouse je torej mesto, ki je dostopno za vse.

Jean Michel Ramos-Martins
(na sliki)

Popolnoma dostopno prometno omrežje

Konec leta 2014 je bil dokončno zagotovljen dostop do osrednjega javnega prometnega omrežja, čedalje dostopnejše pa so tudi druge storitve.

Celotno omrežje podzemne železnice, tramvajsko in avtobusno omrežje je opremljeno s premičnimi klančinami ter zvočnimi in vizualnimi informacijami. Dostop je urejen že na 80 % avtobusnih postajališč, na voljo pa je tudi proračun za dokončanje del.

Jasen znak politične zaveze dostopnemu javnemu prevozu je tudi oblikovanje položaja nadzornika, katerega naloga je zagotoviti, da so potrebe potnikov invalidov izpolnjene tudi v času prekinitve katere izmed povezav ali storitev.

Z usposabljanjem prometnega osebja je prišlo do bistvenega kulturnega premika v ozaveščenosti in odnosih, redno sodelovanje s predstavniki invalidov pa pomaga pri zagotavljanju vzpostavljenosti vseh povezav na področju dostopnosti po vsem mestu.

Da bi se ta zaveza še okrepila, je Toulouse tudi bistveno povečal število parkirnih prostorov v mestnem središču, ki so rezervirani za invalide. Medtem ko zakonodaja določa, da je treba invalidom zagotoviti eno parkirno mesto na 50 mest, jim je Toulouse namenil 3 % vseh parkirnih prostorov, in sicer brezplačno in za neomejen čas.

Zveza za šport invalidov ASMTH, ki jo predstavljam, se na športnih dogodkih v številnih mestih že dolgo spopada s težavami, med katere sodi tudi dostopnost: zaradi teh izkušenj lahko danes rečem, da je Toulouse opravił izjemno delo. Še veliko je treba storiti, da bi se izpolnile tudi druge potrebe in oblikovale inovativne rešitve za nekatere oblike invalidnosti, vendar v celoti zaupam ljudem, ki pri tem sodelujejo, da bodo nadaljevali z delom na podlagi posvetovanj z združenji, ki zastopajo invalide, in da bodo oblikovali vključujočo družbo, ki izpolnjuje potrebe vseh.

Yves Tassot (na sliki)

Preizkus dostopnega
čitalnika vozovnic

Sodelovanje z invalidi

Leta 2008 je začela delovati komisija za zagotavljanje dostopnosti invalidom. Sestavlja jo pet izbranih predstavnikov in 15 organizacij invalidov.

Naloga komisije je opredeliti prednostne naloge za izboljšanje dostopnosti in spremljati napredek pri izvajanju del na tem področju. Letno poročilo komisije vsebuje oceno dosežkov in pomanjkljivosti.

Poleg tega je izvajalec javnega prevoza Tisséo ustanovil Komisijo za dostopnost mestnega prometnega omrežja. Ta obsega 50 združenj invalidov in se sestaja dvakrat letno, da bi razpravljala o vrsti tem, osredotočenih na težave, s katerimi se spopadajo potniki invalidi, kot je pomoč slepim pri lociranju vrat tramvaja in dogovarjanje o najboljših materialih za čelne ploskve na vrhu stopnic v podzemnih vlakih.

Rudy Choron in njegov brat Julien s spletišča „Handilol“, posvečenega spodbujanju dostopnih potovanj, sta zelo uživala med obiskom v Toulousu, kjer sta uporabljala javni prevoz v invalidskem vozičku, obiskovala muzeje in se sprehajala ob bregovih reke Garone, deležna pa sta bila tudi pristrčne dobrodošlice v turističnem uradu. Rudy in Julien upata, da se bosta kmalu vrnila!

Postati „pametno mesto“

Toulouse uporablja informacijsko tehnologijo za izboljšanje samostojne mobilnosti. Informacije o prihodu naslednjih avtobusov, tramvajev ali podzemnih vlakov v realnem času so na postajališčih zagotovljene v vizualni in zvočni obliki, prek sporočil SMS ali na zaslonih z internetnimi stranmi pa so dostopni vozni redi avtobusov in tramvajev skupaj z informacijami o delujočih dvigalih itd.

Na spletišču je zagotovljeno tudi tolmačenje znakovnega jezika, vključno z video posnetki. Tu so tudi informacije o popravljenih zvočnih signalov ali dostopnih parkirnih prostorih, ki pomagajo invalidom načrtovati pot.

Od leta 2014 je samostojno življenje v okviru programa Pametno mesto glavna prednostna naloga s tremi strateškimi temami, družbeno, okoljsko in gospodarsko, ki vodi k sedmim delovnim področjem.

Primeri vključujejo razvoj prilagodljivih stanovanj, ki se lahko uredijo tako, da izpolnjujejo potrebe posameznikov. V središču stanovanjskega območja bo tudi „živi laboratorij“, ki bo nudil dobrodošlico, pomoč in informacije ranljivim starejšim prebivalcem. Ta projekt se bo zaključil leta 2017, stroški pa bodo dosegli približno 8 milijonov EUR. V teku je tudi razvoj projekta, ki poteka v sodelovanju s Tehnično univerzo iz Blagnaca. Namen tega projekta je obravnavati problem staranja in iskati načine, ki posameznikom lahko pomagajo, da s pomočjo inovativne tehnologije še naprej živijo samostojno življenje.

Namestitev kontrastnih barvnih trakov na robovih stopnic

Vaasa, Finska

Posebna omemba: zaveza izboljšanju delovnega okolja

Obmorsko mesto Vaasa na zahodni obali Finske je prejelo posebno omembo za zavezo izboljšanju delovnega okolja za starejše prebivalce in invalide.

Vaasa je večkulturno študentsko mesto. Približno ena petina od 67 000 prebivalcev je starejša od 65 let. Mesto je tudi dom skoraj 2 000 študentov, ki uporabljajo storitve za invalide in za katere je dostopnost absolutna nuja.

Zaveza enakosti

Mestni svet Vaase se zavzema za oblikovanje okolja, v katerem bodo starejši prebivalci in invalidi živeli pod enakimi pogoji kot drugi prebivalci.

Predstavniki Sveta invalidov Vaase prihajajo iz organizacij invalidov in različnih mestnih odborov.

Dostopnost je sistematično vključena v vse mestne dejavnosti. Oblikovani so triletni načrti za dostopnost, ki se že izvajajo. Vse veje mestne uprave morajo zagotoviti proračunska sredstva za dogovorjene ukrepe v načrtu.

V mestnem središču in v bližini zdravstvenih ustanov in domov za starejše in invalide veljajo strožji standardi.

Samostojna mobilnost

Javni prevoz v Vaasi je v celoti dostopen, vzpostavljeno pa je tudi tesno sodelovanje med organizacijami javnega prevoza in Svetom za invalide in starejše prebivalce, da bi se zagotovile povratne informacije o zadovoljstvu uporabnikov.

Invalidom in starejšim prebivalcem je na voljo tudi storitev „od vrat do vrat“, ki temelji na potrebah posameznika. Ključni del vseh usposabljanj je usposabljanje osebja o dostopnosti.

Vlagamo v vključevanje uporabnikov v razvoj našega mesta
in v načrtovanje njegovih prostorov in storitev.

Tiina Mäki, varuhinja človekovih pravic za vprašanja v zvezi z invalidi in dostopnostjo

Tržnica v središču
Vaase

Razumljiva in vključujoča uprava

Zasedanja mestnega sveta o proračunu in sklepi mestnega odbora so podpisani in prebrani na glas, da bi se osebam z okvaro vida in sluha omogočilo, da sodelujejo v mestnem življenju. Mesto izvaja pilotni projekt v okviru kampanje Razumljiv upravni jezik, pred kratkim pa je bilo tudi prenovljeno spletišče, da bi se zagotovilo njegovo lažje spremljanje in razumevanje.

Glavna knjižnica je opremljena z računalniki, obiskovalcem pa je omogočen dostop do interneta z brezplačnimi navodili za vse, ki jih potrebujejo. Možna je tudi organizacija tečajev za skupine s posebnimi potrebami.

Mesto je imenovalo varuhinjo človekovih pravic, ki je zadolžena za vprašanja s področja invalidnosti in dostopnosti in ki sodeluje z združenji invalidov in starejših. Mestni odbor je tudi zaprosil vse veje uprave, da imenujejo osebo, ki bo zadolžena za vprašanja dostopnosti.

Svet za invalidnost vsako leto podeli tudi nagrado oblikovalcu mnenja, ki podpira dostopnost.

Zaposlitev za vse

Mesto trenutno zaposluje 16 oseb z duševno ali telesno prizadetostjo, v teku pa je tudi raziskava o dostopnosti pisarn, s pomočjo katere bi se zaposlene namestilo v ustrezne pisarne. Pripravljen je tudi načrt za zagotavljanje poletnega dela mladim invalidom v letu 2016. Vaasa je leta 2015 sodelovala v evropskem dnevu izobraževalnih obiskov na delovnem mestu, s čimer je pomagala ozaveščati in vplivati na odnose na delovnih mestih v zvezi z invalidi.

Med zadnjimi pobudami za odpiranje možnosti zaposlitve invalidov je tudi program za izboljšanje dostopnosti do poštnih uradov in krajev za izdajo potnih listov.

Slike na vratih omarice v plavalnem klubu (na fotografiji) pomagajo moji hčerki, da si zapomni, v kateri ima svoje obleke.

Maria Backman, mama duševno prizadete deklice

Ozaveščanje

Mesto si močno prizadeva ozaveščati o težavah v zvezi z dostopnostjo in vplivati na dojemanje invalidnosti med ljudmi. Vse mestno osebje se usposablja o dostopnosti, mesto pa nudi tudi nasvete in smernice za izboljšanje dostopa lastnikom stavb po vsem mestu, med drugim tudi kavarn in restavracij.

Nalepka „Dostopen poslovno-storitveni prostor“ (prikazana na sliki) spodbuja ponudnike storitev, da osvojijo nagrado na letnem natečaju za dostopne storitve.

Moja sanjska služba je delo v tovarni. Na izobraževalnem obisku v podjetju Wärtsilä sem se zelo zabaval in se naučil veliko novih stvari.

Marcus Tolkki (ima učne težave)

Kaposvár, Madžarska

Posebna omemba: zaveza izboljšanju dostopa

Mesto Kaposvár na jugozahodu Madžarske je prejelo posebno omembo za zavezo izboljšanju dostopa za starejše prebivalce in invalide.

Mesto s 65 000 prebivalci je poseljeno že od leta 5 000 pr.n.št., njegov razvoj pa se je začel v 11. stoletju. Sredi mesta teče reka Kapos.

Zamisel o dostopnem mestnem središču

Kaposvár v zadnjih letih posveča posebno pozornost zagotavljanju enakega dostopa do javnih storitev tako prebivalcem kot turistom.

János Hosszú

Tradicija sprejemanja in vključevanja

Sprejemanje in vključevanje invalidov v družbo je dolgotrajna tradicija v Kaposváru, ki sega v davno leto 1897. Cilj vključevanja je zapisan v Statut združenja izobraževalnih ustanov mesta.

„Verjamemo drug v drugega“

To je ime programa mestne politike za obdobje 2014–2019 in pomeni jasno zavezo izboljšanju dostopa, ki bo koristila celotni skupnosti.

Leta 2013 je mestna generalna skupščina potrdila akcijski načrt za enake možnosti, ki analizira aktualne težave, s katerimi se spopadajo invalidi in druge prikrajšane skupine, ter obravnava njihove potrebe.

Avtobusi s spuščnimi tlemi in klančinami za potnike z otroškimi vozički, invalide in starejše prebivalce

Slepa ženska med tipanjem kipov v mestnem središču

Načrt se vsako leto dopolni in pregleda, ustanovljen pa je tudi lokalni forum za enake možnosti, ki mu predseduje namestnik župana mesta, da bi se zagotovilo izvajanje opredeljenih ukrepov. Mesto ima tudi uradnika za enake možnosti.

Uresničevanje zavez v praksi

Ovire na prehodih so že odpravljene, nekatera prometna križišča pa so opremljena z zvočnimi informacijami, ki pomagajo slepim pešcem.

Največji vpliv na dostopnost v mestu bo imel Prometni center Kaposvár (načrtovan za obdobje 2016–2020). Ta bo povezoval železniški, lokalni in medmestni avtobusni promet z novim, v celoti dostopnim javnim prometnim vozliščem.

Med prednostne naloge sodi tudi dostopna IT z neoviranim dostopom do domače strani na mestnem spletišču (www.kaposvar.hu). V teku so dela za povečanje števila zdravstvenih ustanov brez ovir, vse izobraževalne ustanove pa imajo načrt za enake možnosti.

“

Mesto je vsako leto bolj dostopno. Zadovoljni smo s storitvami lokalnega prevoznega podjetja, saj imamo na voljo vizualno opremo in napisane informacije.

”

Iván Szalkai

Dostop je omogočen do 80 % mestnih umetniških in kulturnih objektov, prenovljene javne stavbe pa so opremljene s tipnimi smernimi in drugimi elementi.

Leta 2014 je bila posebna pozornost namenjena ozaveščanju o invalidih in razumevanju invalidov. To je vključevalo organizacijo srečanj zaposlenih v javnem sektorju – na primer v javnem prevozu – in invalidov, da bi se lahko prisluhnilo njihovim skrbem in zamislim glede izboljšav.

Javni uslužbenci, zaposleni v županovem uradu, so prav tako sodelovali pri usposabljanju, ki ga je organiziralo Združenje slabovidnih.

Srečanje invalidov v mestu

Udeležba na natečaju za nagrado Access•City Award 2017

Natečaj za nagrado Access City Award organizira Evropska komisija skupaj z Evropskim invalidskim forumom. Mesta spodbuja, da delijo svoje izkušnje in izboljšajo dostopnost v korist vseh.

Bi želeli predstaviti projekte vašega mesta v naslednji brošuri o nagradi Access City Award? Bi želeli svoje izkušnje in dejavnosti deliti z drugimi mesti?

Udeležite se natečaja za nagrado Access City Award 2017!

Natečaj za sedmo nagrado bo objavljen spomladi 2016 (datum bo še potrjen). Prijave bo mogoče opraviti z izpolnitvijo in predložitvijo spletnega obrazca za prijavo do določenega roka. Podrobne informacije bodo na voljo na: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141&langId=en>

Udeležba na natečaju za nagrado Access City Award ni samo priložnost za priznanje, temveč tudi edinstvena možnost za preučitev sedanjega stanja v vašem mestu za namene lastnih notranjih revizij ter merjenje napredka. S preučitvijo vprašanj na obrazcu za prijavo lahko na odličen način analizirate svoje politike dostopnosti in opredelite njihove prednosti in slabosti.

Kdo se lahko prijavi?

Prijavitelj mora biti upravni organ mesta z več kot 50 000 prebivalci iz ene od držav članic EU. V državah članicah z manj kot dvema takima mestoma se lahko udeležijo tudi območja dveh ali več mest, ki imajo skupaj več kot 50 000 prebivalcev. Ker eno mesto ne more osvojiti nagrade Access City Award dvakrat zapored, zmagovalno mesto v letu 2016 ne more ponovno sodelovati v letu 2017. Vsa druga mesta, vključno z drugo- in tretjevrščenim mestom ter mesti, ki so prejela posebno omembo, so povabljeni k ponovni udeležbi.

Za pomoč pri pripravah za udeležbo na natečaju so na voljo navodila in pravila udeležbe v vseh uradnih jezikih EU na spletišču nagrade Access City Award: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=88&eventsId=1023&-furtherEvents=yes> 21

Postopek izbora

Žirija bo upoštevala ukrepe, ki so bili sprejeti ali načrtovani na naslednjih področjih:

- grajeno okolje in javne površine,
- prometna in z njo povezana infrastruktura,
- informacijske, komunikacijske in nove tehnologije (IKT),
- javni objekti in storitve.

Žirija bo ocenila prijave ob upoštevanju petih meril:

1. Področje dejavnosti
2. Odgovornost, raven zaveze
3. Učinek
4. Kakovost in trajnost rezultatov
5. Sodelovanje invalidov in ustreznih partnerjev

Postopek izbora obsega dve fazi: predizbor na nacionalni ravni in končni izbor na evropski ravni. **Nacionalna žirija** v vsaki državi izbere največ tri mesta med nacionalnimi prijavitelji na podlagi meril za ocenjevanje, ki jih je posredovala Evropska komisija. Ti nacionalni kandidati napredujejo v drugo fazo natečaja, kjer jih oceni **evropska žirija**.

Zmagovalec natečaja za nagrado Access City Award 2017 bo objavljen med 29. in 30. novembrom 2016. Slovesnost bo del letne konference ob evropskem dnevu invalidov v Bruslju.

Sekretariat za nagrado Access City Award

Sekretariat za nagrado Access City Award lahko pomaga pri prijavih. Če potrebujete dodatne informacije, se obrnite na:

secretariat@accesscityaward.eu

KAKO DO PUBLIKACIJ EVROPSKE UNIJE

Brezplačne publikacije:

- en izvod:
na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- več kot en izvod ter plakati in zemljevidi:
pri predstavništvih Evropske unije (http://ec.europa.eu/represent_sl.htm);
pri delegacijah v državah, ki niso članice EU (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sl.htm);
pri službi Europe Direct (http://europa.eu/eurodirect/index_sl.htm) ali
s klicem na telefonsko številko 00 800 6 7 8 9 10 11 (brezplačna številka za celotno EU) (*).

(*) Informacije so brezplačne, kakor tudi večina klicev (nekateri operaterji, telefonske govorilnice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

Publikacije, ki so naprodaj:

- na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Urad za publikacije

ISBN 978-92-79-55292-2
ISSN 2467-0642
doi:10.2767/186056